

بررسی جایگاه نیت و تاثیر آن بر اعمال عبادی در فقه امامیه

www.ketab.ir

مؤلف:

جواد رنگ ریز

سرشناسه	: رنگریز، جواد، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی جایگاه نیت و تاثیر آن بر اعمال عبادی در فقه امامیه / مولف جواد رنگریز.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ط، ۱۵۰ ص.
شابک	: 978-600-364-505-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: نیت — جنبه‌های مذهبی — اسلام
موضوع	: نیت (فقه)
رده ان کی	: ۱۳۹۴ ب۴/۹/۱۶ BP۲۵۰
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۶۳۲

شماره کتابشناسی ۴۰۶۲۶۲۳

بررسی جایگاه نیت و تاثیر آن بر اعمال عبادی در فقه امامیه

تالیف: جواد رنگریز

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۱۵۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰

شماره شابک: ۹-۵۰۵-۳۶۴-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: مبانی نظری	
تعریف و تبیین موضوع	۶
- ضرورت و اهداف:	۷
- تعریف مفاهیم و اصطلاحات:	۸
ماهیت نیت:	۹
مفهوم‌شناسی نیت:	۱۳
منشأ نیت:	۱۴
- حقیقت نیت:	۱۵
- درجات نیت در اعمال انسانها:	۱۸
- نیت به منزله عمل:	۲۰
- نیت، جبران کمبودها:	۲۱
- انواع نیت:	۲۲
۱- نیت های سالم:	۲۲
۱- نیت های ناسالم:	۲۴
- نشانه های نیت ناسالم:	۲۵
فصل دوم: جایگاه و اهمیت نیت	
اهمیت نیت	۳۰
اهمیت و جایگاه نیت:	۳۰
۱- اهمیت نیت از دیدگاه اسلام:	۳۱
نیت عامل تعیین کننده مراحل انسان:	۳۶
امتداد اعمال بر اساس نیت است:	۳۸
نیت در آیات و روایات:	۴۰
۱- نیت خالص:	۴۱

- ۲- نیت پاک و مخلصانه بندگان واقعی : ۴۲
- ۳- آگاهی خداوند از تمام نیت ها: ۴۴
- ۲- نیت در روایات : ۴۶
- وجوب نیت از روایات : ۵۲
- ۳- نیت در فقه : ۵۲
- نیت از نظر فقه امامیه : ۵۳
- جایگاه نیت در کتب فقهی : ۵۳
- تعریف و مفهوم نیت از نگاه فقها : ۵۴
- اقوال فقها در مورد وجوب نیت : ۵۷
- دسته بندی تصرفات در وجوب نیت : ۵۸
- ارتکاز ذهنی: ۵۸
- دلیل عقلی: ۵۹
- تبعیدی و توصیلی بودن فعل : ۵۹
- اجماع: ۶۰
- ادله وجوب نیت : ۶۰
- نتیجه استدلال به آیه اخلاص : ۶۲
- آیه وضو : ۶۲
- آیه وضوء از نگاه فقهاء : ۶۳
- ۱- شیخ طوسی (ره) ۶۳
- ۲- قطب رواندی (ره) ۶۳
- ۴- نقش نیت در حقوق و قراردادهای حقوقی : ۶۴
- حسن نیت در حقوق ایران : ۶۴
- مفهوم حسن نیت : ۶۵
- اعتبار حقوقی اصل حسن نیت در حقوق ایران : ۶۶
- قوانینی که مستند آن ها اصل حسن نیت است، از این قرارند: ۶۷
- کاربرد حسن نیت در احکام فقه امامیه و مقررات حقوقی: ۶۹

- ۷۱..... جایگاه نیت و انگیزه در حقوق جزاء و کیفری :
 ۷۳..... - انگیزه و نظرات حقوقدانان ایران :
 ۷۴..... ۵ - مقایسه جایگاه نیت در متون اخلاقی و فقهی :
 ۷۸..... - جایگاه نیت در اخلاق :

فصل سوم: اهمیت نیت در عبادات

- ۸۲..... ب - اهمیت نیت در عبادات :
 ۸۲..... ۱ - اهمیت نیت در عبادات :
 ۸۵..... - نیت در اعمال، با قسم است :
 ۸۵..... - فلسفه نیت و قصد قربت در عبادات :
 ۸۶..... - رابطه ایمان و ارزش اعمال :
 ۸۸..... - رابطه نیت و عمل :
 ۹۵..... - برتری نیت نسبت به عمل :
 ۱۰۱..... - نیت و اصابه سنت :
 ۱۰۳..... - سنجش انسان بر اساس نیت و عمل وی :
 ۱۰۵..... ۲ - رابطه نیت صادق و خشیت الهی در عبادات :
 ۱۰۶..... - نیت صادق، ثواب الهی است :
 ۱۰۸..... - خوف و خشیت :
 ۱۱۲..... ۳ - آثار و نتایج نیت در عبادات :
 ۱۱۴..... راه علاج :
 ۱۱۵..... - اخلاص :
 ۱۱۷..... - اخلاص در نیت به هنگام یادگیری و یاد دادن :
 ۱۲۴..... - آثار نیت در دنیا و آخرت :
 ۱۳۰..... جمع بندی و نتیجه گیری :
 ۱۳۳..... از نظر اسلام نیت دارای دو رکن است :
 ۱۳۵..... منابع و مأخذ :

ستایش خدای مهربان، که انسان را آفرید و به او بیان و نوشتن با قلم را آموخت و آن چه را نمی دانست به او یاد داد و در کتاب ارزشمند خود (قرآن)، راه و روش همه کارهای او را به او آموخت. خدایی که در کتاب خود بیان کرد که جز او کسی را نخوانید، غیر او چیزی را به عنوان هدف و مقصد نگیرید، غیر او مالک چیزی از نفع و ضرر نیست، هر چه جز او را انتخاب کنید یا بخوانید باطل صیرف است. عبادت برای غیر او جز شرک و ستم به خود چیز نیست.^۱

از روزی که بشوید و این عرصه‌ی خاکی نهاد و به توازن لحظه‌ای غفلت و چشیدن میوه‌ی ممنوعه، از بهشت برین رانده و در ندامتگاه زمین محبوس شد، به حکم فطرت خداجویش دریافت که برای ماندن نیامده و برای بازگشت به سر منزل مقصود باید راه تلاش و مجاهده در پیش گیرد. در این مسیر، انبیای الهی پیوسته راهنمای انسان بوده و به او آموختند که تنها طریق در نیاید به بهشت و سعادت ابدی، شاهره‌ی بندگی است و بهترین ابزار در این سفر، معرفت است و اطاعت و عبادت، آنهم عبادتی از سر صدق و خلوص نیت؛ انسان تا کاری و هدفی و مصلحتی را در نظر نگیرد، و نسبت به آن تصمیمی اتخاذ ننماید به دنبال آن حرکت نخواهد کرد و عاملی جز نیت برای حرکات اعضا و جوارح به سوی هدف وجود ندارد.

وجود نیت، محرک انسان و عدمش باز دارنده آدمی است، چون چرخ را نیت کند، و نسبت به امری تصمیم بگیرد، به سویش به حرکت می آید و برای رساندن خود به آن با تمام وجود به فعالیت می پردازد، و چون نسبت به چیزی قصد آهنگ و عزم و تصمیم نداشته باشد، عاملی جز عامل جبر و زور او را حرکت نخواهد داد، و وقتی پای زور و جبر در کار باشد حرکات انسان و حتی هدفی که عاملی زور انسان را به آن می رساند کم ترین ارزشی نخواهد داشت، پس با نبودن نیت و دور بودن عامل زور، انسان به سوی

۲ بررسی جایگاه نیت و تاثیر آن بر اعمال عبادی در فقه امامیه

چیزی که نیت ندارد حرکتی نخواهد داشت.

هدف و مقصد، هر چه ارزشش بیش تر باشد، به تناسب آن ارزش نیت بیش تر خواهد شد، و وقتی نیت از هدف کسب ارزش کند بدون شک عملی که بر مبنای آن نیت انجام می گیرد، از ارزش آن نیت، کسب ارزش می نماید.

در حقیقت ارزش، هدف، نیت و عمل به هم بسته است، و بین این سه، واقعیت رابطه مستقیم برقرار است. هدف و مقصد، نیتی در قلب پدید نمی شود، و بدون نیت عملی از انسان صادر نمی گردد.

با توجه به این مقدمه، که روشن می کند هدف، جان نیت و نیت، جان عمل است. اسلام، این، کتب سعادت بخش و این مدرسه انسان ساز، و این آئین تربیت، برای مسئله هدف و نیت جایگاه بسیار مهم، قائل است.

اسلام علاقه دارد مردم در تمام زمینه های زندگی، مقدس ترین و عالی ترین و والاترین هدف را انتخاب کنند، تا آن هدف بالی را، به آنان نیت عالی تر ببخشد، و نتیجه عمل مردم در تمام جهات زندگی عالی ترین عمل باشد.

اگر همه مردم در انتخاب هدف، مطیع اسلام عزیز شوند، همه دارای نیت پاک و خالص خواهند شد، و تمام اعمال و اخلاق آنان بر اساس نیت، و تنظیم شده، و در نتیجه بسیاری از مشکلات فردی، خانوادگی، اجتماعی و اخلاقی، اقتصادی و خلاصه به گرفتاری های مادی و معنوی آنان خاتمه داده خواهد شد؛ و در این دنیا، حیات طیبه ای که قرآن مجید وعده داده، خواهند رسید و در آخرت از سعادت ابدی نایب خواهند بود.^۱

آری ایمان، که ترکیبی از معرفت و عشق، حقیقی انسان به خدا و شنون خداست، باعث می گردد، که انسان در نیت نسبت به هر عملی خدا را در نظر گرفته و او را به عنوان مقصد انتخاب نماید و منظورش از انجام عمل، رسیدن به رضا و لقا و قرب او باشد، در این صورت عملش که بر اساس آن منظور و نیت انجام می گیرد، عمل صالح و

^۱ - همان، نحل، ۹۷، جلد ششم

بررسی جایگاه نیت و تاثیر آن بر اعمال عبادی در فقه امامیه ۳

نتیجه آن عمل صالح طیب و نتیجه آن حیات طیبه سعادت ابدی در عالم آخرت است.

این مجلد تنها به توصیف موضوع عبادی، اخلاقی، فقهی نیت پرداخته است و در بعضی موارد هم ارتباطات نیت را با موضوعات مختلف بررسی نموده است.

پس بیایید با کمال خلوص از حضرت دوست بخواهیم که، از شراب عشق و ایمان و معرفت و محبت، آن چنان که به اولیا و عاشقانش چشاند، به ما هم بچشاند، تا از این رهگذر مست شده، رقص کنان به عالم قدس و معنی پا گذاشته و همه وجود را فدای خاک آن آستان مقدس کنیم.

www.ketab.ir